

L'Arboçar de Baix

Avinyonet del Penedès

Ubicació

Comarca: Alt Penedès
Lloc/Adreça: L'Arboçar de Baix. 08792 AVINYONET DEL PENEDÈS.
Emplaçament Sobre un morrot de penya

Coordenades:

Latitud: 41.32991
Longitud: 1.76108
UTM Est (X): 396325
UTM Nord (Y): 4576122

Classificació

Número de fitxa 08013-67
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Medieval
Segle XI
Estat de conservació Regular
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 0100000009502

Fitxes associades:

[Colomar de l'Arboçar de Baix](#)

[Sínia d'en Joan](#)

[Cal Roig/Cal Joan de cal Roig/Ca la Pona](#)

[Torre de l'Arboçar de Baix](#)

[Jaciment fòssilífer de l'Arboçar de Baix](#)

Autoria de la fitxa J.M. Huélamo - ARQUEOCIÈNCIA

Data de registre de la fitxa: dv., 15/11/2002 - 01:00

Descripció

Conjunt d'edificacions que en origen devien formar un caseriu que va créixer a redós de la torre que porta el mateix nom, en una elevació natural. La casa número 31 (avui 10) és Cal Miquel. El Miquel i l'Angeleta hi vivien allí. El Miquel havia nascut en aquesta casa, i a la seva dona li deien la Miquela. La número 32 és la casa del Joan del Forn. Es deia així per que dins hi havia el forn. A la dècada de 1930 ja no funcionava com a forn de pa, però el dia de la festa major es coïa allí el menjar de l'Arboçar (ànecs, pollastres, etc.). La dona del Joan, que es deia Francisca, era coneguda com a la Joanta (i la casa, també va conservar aquest nom, ca la Joanta), pel seu marit. Ell era fill del Dionís. La casa número 33 era coneguda com a Cal Boscasser. Els Boscassers havien estat també a Cal Ponis, la casa del costat. La número 34 era cal Ponis. La següent era cal Casino, o cal Sisco del Vailet. Escampades pels voltants es veuen pedres de molí d'oli.

Història

Segons la Gran Geografia comarcal de Catalunya (GRAN GEOGRAFIA, 1982) el topònim Arboçar apareix al segle XI, associat a una "via peccorale" (una carrerada per la transhumància de ramaderia ovina) (JUNQUERAS; MARTÍ, 2001). Font Rius transcriu la carta de població de l'Arboçar: "amb data del 25 d'agost de l'any 1035 (segons aquest autor, més aviat l'any es 1053) té lloc l'establiment de la quadra de l'Arboçar, efectuat per Ramon Berenguer I, comte de Barcelona a favor d'un tal Farriol i la seva esposa, Bonadona, amb la condició d'edificar-hi cases, una torre de defensa i engrandir les terres de conreu". Farriol podia disposar lliurement d'aquestes propietats, però estava obligat a pagar cens, delmes i primícies (FONT RIUS, 1969). L'any 1038, surt el nom d'Arbocianis al costat de Cegoniales i Ulese en la venda del Castell d'Olivella (SADURNÍ ET AL., 2000), (CARBONELL, S.D.). La "Quadra de Arbozar" s'esmenta al Cartulari de Poblet l'any 1056 al costat de Pelagum, la Lampada (La Llampà), Strada Pública (La Carrerada), etc.. (SADURNÍ ET AL., 2000). El Papa Sergi IV cita també les extenses propietats del Monestir de Cuixà a la Quadra de l'Arboçar el 1010 (SADURNÍ ET AL., 2000). El 1119 la torre de l'Arboçar de Baix és propietat del Comte de Foixà. S'han trobat monedes del segle II abans de Crist. La llegenda parla d'una galeria subterrània de més de mig quilòmetre de llargària (SADURNÍ ET AL., 2000). L'any 1430 el Monestir de Santes Creus tenia drets senyorials d'algunes terres de l'Arboçar (SADURNÍ ET AL., 2000). L'any 1447 es fundà el Comú d'Avinyonet i l'Arboçar passà a ajuntar-se amb dit consistori, juntament amb Avinyó, Les Gunyoles, Cantallops, etc (SADURNÍ ET AL., 2000). La "Quadra de Arbozar" s'esmenta al Cartulari de Poblet l'any 1056 al costat de Pelagum, la Lampada (La Llampà), Strada Pública (La Carrerada), etc.. (SADURNÍ ET AL., 2000). Entre el 1900 i el 1930 varis arboçarencs treballaven de picapedrers a la Pedrera del Bertran. El propietari cobrava de l'Estruch cinc pessetes a la setmana. Entre 1905 i 1915 hi havia dos partits a l'Arboçar d'escassa política: uns anaven a Ca la Magina i els altres a Cal Pepet. Entre els anys 1920 i 1925 l'Arboçar tenia 40 cases, 20 d'elles fora del municipi i en masies (SADURNÍ ET AL., 2000). L'any 1914 és la primera vegada que es celebra la Festa Major per Santa Anna. (SADURNÍ ET AL., 2000). A la dècada de 1920, per la festa major, es feia un envelat de canyes darrera de Cal Torrents, amb llums de carbur. El 1924 arriba el futbol al poble, i es juga primer al camp de Cal Moles, fins que el 1933 s'inaugura un nou camp a Cases Blanques (SADURNÍ ET AL., 2000). El 1931 la carretera arriba a l'Arboçar, mentres que el ramal de Cal Segarra al monàs d'Olivella s'acabarà l'any 1960. Hi havia una creu de terme, prop de Cal Macià, quasi tocant la carretera d'avui, que era propietat de la Via ramadera. Hi ha qui pensa que la derriuren els francesos. Encara l'any 1950 es poden identificar dues pedres, la que feia de base i la que iniciava la creu (SADURNÍ ET AL., 2000). Encara que les dones de l'Arboçar tenien basses on rentar la roba al seu poble, en temps de sequeres, s'arribaven a la Font del Cuscó a rentar la roba de la setmana (SADURNÍ ET AL., 2000) A l'Arboçar hi havia una germandat de treball, la germandat de l'Arboçar. La gent treballava durant 3 dies a la setmana la terra dels socis que estaven malalts. Hi havia

torns de feina.

Bibliografia

CARBONELL I VIRELLA, Vicens (S.D.) Primeres notícies històriques de Les Gunyoles (Avinyonet). Document mecanografiat. Vilanova i la Geltrú. FONT RIUS, Josep Maria (1969) Cartas de Población y Franquicia de Cataluña. Madrid/Barcelona: C.S.I.C. GRAN GEOGRAFIA (1982) Gran Geografia Comarcal de Catalunya. Barcelona: Enciclopèdia Catalana. JUNQUERAS VIES, Oriol; MARTÍ ESCAYOL, Maria Antònia (2001) Informe sobre l'origen, ús i significat dels topònims del terme municipal d'Avinyonet del Penedès. Document mecanografiat. VENDRELL I VENDRELL, Remei (1993) Sant Pere Molanta. Notes històriques. Sant Pere Molanta: Caixa Penedès-Ajuntament d'Olèrdola.

